

## ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

## Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ

[5000 π. Χ.]

Ἐν τῇ φλεγούσῃ ἔξω ἐρήμῳ ἡ λάμπς τοῦ ἡλίου ἐσκότιζε, καὶ ὁ φίλος μου προθύμως παρηκολούθησε τὸν συνοδοιπόρον του, μικρὸς μὲν ἀρχαιοδίφην πάντοτε φιλομειδῇ καὶ φέροντα ὑπὸ μάλης ἀντίτυπον τῶν Αἰγυπτιακῶν τοῦ Σαμπολλιῶνος καὶ τῆς Καϊνῆς Διαθήκης, εἰσελθόντα, διὰ τῆς ἐν τῷ ὄρει ἡνεωγμένης εἰσόδου, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μασταβά, ἐνὸς τῶν περιεργότερων ὑπογείων ἰδιωτικῶν τάφων τῆς Δασούρ. Ἡ πρώτη θέα ἦν ἡ ὄψις τοῦ ὑπογείου παρέχει ἅμα τῇ εἰσόδῳ εἰς οἱ ποικίλοι χρωματισμοὶ τῶν ἐπὶ τῶν τοίχων εἰκόνων οἱ μιγνύμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐν ζωηρῷ καὶ ἀλλοκότῳ συμφυρμῷ. Μετὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἐν τῶν εὐθὺς ἐλκύνοντων τὴν προσοχὴν εἶνε ἡ τοιχογραφία νεαρᾶς αἰγυπτίας ἥτις ἀπεικονίζεται φυσικῇ καὶ περικαλλεστάτῃ, μεθ' ὅλον τὸ ἄξιστον καὶ τὸ αὐστηρῶς τυπικὸν τῆς πρώτης αἰγυπτιακῆς τέχνης· ἡ νεανίας δὲν εἶνε μόνη, ἀλλ' ἀνὴρ τις ζωγραφεῖται παρ' αὐτὴν, δυσμορφος καὶ σοδαρός. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τάφου εἶνε ὄντως περιεργότατον· οἱ ἐν τινι αὐτοῦ ἄκρα ὄρθοι· ἰστάμενοι ποικιλόστικτοι καὶ ἀνθρωπόμορφοι σαρκοράγοι, αἱ γλυφαί, αἱ καλύπτουσαι τοὺς τοίχους μυρία πολυχροὶ εἰκόνες, τὰ σύμβολα καὶ ἱερογλυφικά καὶ αἱ παντοειδεῖς παραστάσεις βιωτικῶν σκηνῶν τηροῦνται ὅλως καινούργῃ, καίτοι μετρίυντα βίον πολλῶν χιλιετηρίδων. Τὸ κινεῖν ἐν τούτοις πρὸ πάντων τὴν περιέργειαν εἶνε ἡ ἐντεχνος εἰκὼν τῆς αἰγυπτίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας οὐδὲ πρὸς στιγμήν ὁ φίλος μου ἀπέσπα τὸ βλέμμα. Ἀλλὰ ζωηρὰ εἶνε τῶν χρωμάτων ἡ ἐντασις, ἀόρητον τὸ θάλλος τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀόρητος ἐπίσης ἡ πολυλογία τοῦ ἀρχαιοδίου, καὶ ὁ νεανίας ἀφωσιωμένος πάντοτε εἰς τὴν θέαν τῆς εἰκόνος, ἐβουλίετο κατὰ μικρὸν εἰς εἶδος τι σκοτεινῆς, καθ' ἣν συνεστρέφοντο ἐν τῇ διανοίᾳ του ὡς ἐν χορῷ αἱ μυρία τοῦ ἐμβρίου τοῦ συντρίβου διασαφείας — ὅτι ὁ τάφος οὗτος λείψανον τῆς πέμπτης πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος, εἶνε ὁ τοῦ Μισρρή, γραμματέως καὶ ἐκδουμένου τοῦ Νορρή, φαραὼ μῆδ' ὅντων πρώτων δυναστειῶν· ὅτι ὁ φαραὼ οὗτος, γνώστης τῶν μυστηρίων τῆς μαγείας καὶ ἀστρολογίας, ἦτο ὅμως ἐπιπόλαιος καὶ δὲν εἶχε συναίσθησιν τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεώς του· προετίμα τὸν ἐπὶ γῆς ἐφήμερον βίον τοῦ αἰωνίου καὶ παρέδωκε πλείστας ἐντολὰς τῆς Βίβλου τῶν Νεκρῶν· ὅτι ἡ ἐν τῇ τοιχογραφίᾳ αἰγυπτία εἶνε ἡ ὥραία κόρη ἐνὸς τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει ἱερῶν καὶ παρ' αὐτὴν ὁ σύζυγός της Μισρρή, οὗτινος τοῦ· τίτλους καὶ τὴν βασιλικὴν εὐμένειαν ἥς ἔχαιρε κα' ἀγράφουσι τ' ἀπειράριθμα ἐκεῖνα ἱερογλυφικά καὶ ὅτι οἱ ἐν τῷ ὑπογείῳ σαρκοράγοι περιέλειον αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των τὰς μουμίας. Εἶχεν ἄρ' ἐτέρου τὴν κεφαλὴν ζαλισμένην καὶ ἐκ τῶν αἰγυπτιακῶν μελετῶν εἰς ἃς ἀπὸ ἡμερῶν κατεγίνετο. Ὁ νεὸς εἶχε νῆσον περιπέσει εἰς τελεῖαν νάρκην· αἶψα ἡσθάνθη αὐτὸν συζόμενον ὥστε ὑπὸ ἀράτου χειρὸς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν ἔζη εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ παρελθόντος, μετ' οὐ πολὺ δέ, εὐρέθη ἐντὸς χώρας ἀλλοκότου, μυστηριώδους, ἐκλι-

πούσης, παραδόξως φωτιζομένης ὑπὸ λαμπροῦ ἡλίου. Ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῇ εἶδε — προῖον τῆς νοσηρᾶς του καταστάσεως — πιθανὸν καὶ σεῖς ἀναγνώσται, νὰ τὸ ἴδῃτε ἐάν ποτε, ἐπισκεπτόμενοι τὸν μασταβά τοῦ καλοῦ Μισρρή, ἐπιτύχητε ὡς συντροφον ἐν τῇ πορείᾳ σας τὸν πολὺλογον ἀρχαιοδίφην.

Εἰς τὸ ἄνδρον τοῦ πατρικοῦ της οἴκου, σκιαζόμενον ἄνωθεν διὰ βραχέως λινοῦ ὑδάματος, κάθεται ἡ νεαρὰ Βανέρ, ἡ περιεπαιγμένη κόρη τοῦ ἱερέως Μεραπού, βεθυισμένη εἰς σκέψεις. Ὁ φλέγων ἄνωθεν ἐπὶ βαθυκυάνου οὐρανοῦ ἡλῖος, φωτίζει πρὸ τῆς νεανίδος χώραν εἰς ἄκρον ἰδιορρυθμὸν ἐν ἣ πάν ἀντικείμενον ἀποπνέει τὴν τύπον τῆς θεολατρίας, λούων αὐτὴν δι' αἴγλης φωτὸς κιτρίνου, θαμβούντος, μονότονου· προσπίπτει εἰς τὴν πέραν ἐκτεινομένην κιτρινέλευκον ἔρημον καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῆς πελωρίους κώλους τῶν πυραμίδων, εἰς τὴν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἄκρῳ τῆς πόλεως φυτεῖαν τῶν παμμεγέθων φοινίκων συκομορεῶν καὶ ἀκακιδῶν, καὶ μεταβάλλει τὸν διασχίζοντα τὴν πόλιν ποταμὸν εἰς χρυσοῦν ἀποστίλδοντα καθρεπτην· ἀλλὰ τὸ παραδόξοτερον τῶν ἀποτελεσμάτων ἡ λάμπς του παράγει ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς πόλεως, συνδυαζομένη πρὸς τὰ ζωηρὰ χρώματα — τὸ λευκόν, τὸ μαῦρον, τὸ κυανόν, τὸ κίτρινον, κόκκινον καὶ πράσινον — τὰ ἀτέχνως καὶ ἐν κωμικῇ ἀφέλειᾳ ποικιλλόμενα τὰς συμβολικὰς παραστάσεις καὶ θρησκευτικὰς εἰκόνας αἵτινες πληροῦσι τὰ ἐξωτερικὰ τῶν οἰκῶν τείχη, τὰς ἐπιπέδους αὐτῶν στέγας, τὰς παστάδας, τὰ περιστύλα καὶ τὰς προαυλίας των στοάς, καὶ τὰ παμμεγέθη τείχη τοῦ τετραγώνου ναοῦ τῆς Ἰσιδος, τὰ διηρημένα διὰ σταυροειδῶν γραμμῶν εἰς μυρία τετραγωνίδια πληροῦμενα ἱερῶν γλυφῶν. Ὅποιαν ὅψιν προσδίδουσιν εἰς αὐτὰ ὅλα αἱ προεξέχουσαι σκευαὶ ὅψεις τῶν λιθίνων κολοσσῶν τῶν θεοτήτων ἃς ὁ ἀρχέγονος Κνέφ ἔταξεν ἐν τῇ χώρᾳ πρὸς ἐπίβλεψιν τῶν ἐν ζωῇ πράξεων, καὶ οἱ μονόλιθοι ἐκ γρανίτου καὶ πορφυροῦ ὀδελίσκοι, οἱ κατὰστικτοι ἐξ ἱερογλυφικῶν! Ἐκεῖ, παρὰ τὴν ἀκτὴν, νωχελῶς ἀνασείουσι τοὺς τεραστίους των κορμούς τὰ σύμβολα τῶν κακοποιῶν θεοτήτων, οἱ ἱεροὶ κροκόδειλοι καὶ ἱπποπόταμοι. Καὶ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, πληθὺς ἀνθρώπων περιφέρονται, ἀνθρώπων κεραυοχρόων καὶ μόνον ἐνδυμα φερόντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βραχέα ἐκ λινοῦ περιζώματα, ἐνίοτε δὲ καὶ ψέλλια καὶ κεφαλοδέσμους ὁμοιόμορφους πτυχυμένους· ἐν τούτοις, δὲν εἶνε ποσὶς ἄγριοι, ἀλλ' αἱ σοδαρά των καὶ μελαγχολικῶς μειδιῶσαι ὅψεις μὲ τὰ ἐξυρισμένα ἄνωθεν κranία καὶ τὸ βάδισμά των, ρυθμικὸν καὶ κανονικόν, δεικνύουσιν αὐτοὺς εἰς ἐναντίαν λαὸν σώφρονα καὶ σοφόν· εὐρύνωνται ὅλοι, λεπτοὶ τὰ ἄκρα καὶ τὴν ὀσφύν, βαδίζουν διὰ μέσου γαλῶν καὶ κτηνῶν καὶ πληθὺς ἄλλων λατρευομένων ζώων, ἅτινα περιφέροντ' ἐπισήμως, ὥστε ἀναγνωρίζοντα τὸ ἱερὸν τῆς θέσεώς των.

Ἰδοὺ ἀπὸ τῆς ἐρήμου κομίζόμενος πρὸς τὴν πόλιν ὁ νεωστὶ περατωθεὶς κολοσσὸς τῆς προστάτιδος τοῦ τόπου θεοῦ Πτάχ, ὃν σύρουσι διὰ σχοινίου σμηγνὸς αἰγυπτίων συντεταγμένων ἀνὰ διπλὰς σειρὰς καὶ ἐν ταῖς προχωρούντων. Ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ πλοιάριον ἀπκομίζει εἰς τὴν αἰώνιον αὐτῆς κατοικίαν μουμίαν ἥς ὁ σαρκοφάγος εἶνε ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ἰστοῦ προσδεδεμένος. Τὰ πράγματα εἶνε τῷ ὄντι περίεργα, ἀλλὰ δὲν φαίνονται ποσὶς τοιαῦτα, καὶ διὰ τὴν νεαρὰν Βα-

νέρ, ἥτις κάθηται ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς τῆς εἰς οὐδὲν τούτων δίδουσα προσοχὴν, — οὕτε εἰς τὴν ἀκουσμένην ἀπὸ παρακειμένου οἰκήματος μονότονον ψαλμωδίαν δι' ἧς οἰκογένειά τις ὑμνεῖ ἐν αἰγυπτιακῇ γλώσσῃ τὸν ἀνατείλαντα ἥλιον. «Ἀνέτειλες εὐεργετικέ, Ρά Ἀρμαχι. Ἀνέτειλες φιλαλήθης, κυρίαρχε τῶν δύο ὁρίζοντων! ὦ εὐεργετικέ, περιλαμπής, ἀπαστράπτων...»

Εἰς οὐδὲν τούτων προσέχουσα, ἡ νεαρὰ αἰγυπτία, σκέπτεται τὸ ἀνεξήγητον δι' αὐτὴν μυστήριον, τὸ διαταράσσον ἀπὸ τινος τὴν γαλήνην τῆς. Διότι τὰς νύκτας ὑπὸ τοῦς ἤχους μαγικῆς μελωδίας αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐν τοῖς ὕπνοις τῆς ἀπαγομένην ὑπὸ ἀγνώστων δυνάμεων καὶ φερόμενῃν μακράν, ἐντὸς λαμπρᾶς αἰθούσης βαρέα ἀναδιδούσης ἀρώματα ἀμβάρεως καὶ ἀλόης, ἔνθα ὀμιλος θελκτικῶν νεανίδων, περικυκλοῦσαι αὐτήν, τῇ ἀντικαθιστῶσι τὸ ἴδιον φέρεμα διὰ πολυτελοῦς περιβολῆς νύμφης. Τότε, καὶ αὕτη, μετ' ἐκπλήξεως θαυμάζει ἐν τῷ μεταλλίνῳ τῆς αἰθούσης κατόπτρῳ τὴν ἰδίαν τῆς εἰκόνα: τὸν μακρὸν τῆς λευκῆν χιτῶνα, οὗ τὸ διαφανὲς ἀρίνει ἐκθερμῶς νὰ διαγράψωνται τοῦ νεαροῦ τῆς σώματος αἱ καμπυλότητες τὴν ἔξωθεν τοῦ χιτῶνος τούτου σταυροειδῆ πολυποίκιλον ἐσθῆτα· τὸ χρυσοῦν διάδημα τὸ περιδένον τὴν κόμην τῆς ἥτις, πλὴν δύο μακρῶν βροστύχων διαφευγόντων ἐμπροσθεν τῶν ὤτων, ἀπλῶς τὸν ὁλόμαυρος ὀπισθεν ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν ὄψιν τῆς ἧς τὰ λεπτὰ χαρακτηριστικά καὶ οἱ σχιστοὶ μαῦροι ὀφθαλμοὶ ἀναδεικνύουσιν ἐν αὐτῇ τὸν καθαρώτερον αἰγυπτιακὸν τύπον, καὶ τὴν ὑπερυψωμένην ἐπιδερμίδα, ἃς νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ ἀπαλωτέρα τῆς Θήνης ὑδάσματα, καὶ τὸ παικτικὸν τὸ ἀκάλυπτον τῆς στήθος ἐκ τιμαλφῶν λίθων περιδέραιον εἰς οὗ τὸ ἄκρον κρέμαται φυλακτὸν τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος Ἀθώρ, ἐκ πρασίνου σαφροῦ λίθου· ἀλλ' ὅ,τι ἰδιόζουσαν τῇ προσδίδει χάριν εἶνε τὰ πλατέα χρυσὰ ψέλλια τὰ περιδένοντα, κάτω, τοὺς πόδας τῆς καὶ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς χεῖρας. Οὕτως ἔχουσα, εἰσάγουσα ἐντὸς μεγάλῃς πρεποῦς πολυτύλου θαλάμου, ἔνθα πᾶς στύλος ὑποδοσάσθαι διὰ σφιγγὸς καθημένης, ἥπιως φωτισμένου· καὶ ἐκεῖ εὐρίσκεται μόνη, μεθυμένη ἐκ τῶν μύρων καὶ τῆς μουσικῆς, ἐνώπιον ἀνδρὸς ἐπὶ θρόνου καθημένου, πολυτελεῖ φέροντος χλαμύδα, καὶ ἐν τῇ χειρὶ σκῆπτρον οὗτινος ἡ λαβὴ ἀπολήγει εἰς σταυρὸν, τὸ σημεῖον τῆς κλειδῆς τοῦ σύμπαντος, καὶ ὑψηλὸν ἐπὶ κεφαλῇς πορφυροῦν σκουφόν, κοσμοῦμενον ἐμπρός διὰ χρυσοῦ ὀφρεως. Οὐδὲν πλείονον τῶν ἀνωτέρω ἐνθυμεῖται· καὶ ὅτε τὴν πρωίαν, ἀρυπνιζομένη πλήρης καμάτου, ἐπανευρίσκειται ἐν τῷ ἰδίῳ τῆς οἴκῳ, ἐν τῷ ἰδίῳ τῆς θαλάμῳ, μετὰ τὴν ἰδίαν τῆς φορέματα, ἀδύνατον ν' ἀναπολήσῃ τι πλέον.

Καὶ τώρα, ἀφοῦ μάτην διηρεύνει ἐκ νέου τὴν μνήμην τῆς, συλλογίζεται τὴν ταραχὴν τῆς μητρὸς τῆς καθ' ἣν στιγμὴν ἤκουε παρ' αὐτῆς τὴν ἀφήγησιν τῶν ἀνωτέρω, καὶ τὸ ἐξ ἱερῶν συμβεβλητὸν ὅπερ ἐκείνη συνέλαβε τὴν ἰδέαν καὶ συνεκάλει πρὸς ἐξήγησιν τοῦ μυστηρίου, ὅτε αἰφνης ἡ μήτηρ τῆς ἐμφανίζεται πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀνδρὸς. Εἶνε γυνὴ μεσήλιξ, κανελλόχρους τὴν ἐπιδερμίδα, μετὰ κόμην διανεμημένην ὀπισθεν κατὰ πολυπληθεῖς λεπτάς πελεξίδας καὶ φέρουσα κίτρινον ποικιλόστικτον πε-

ρίωμα ἔξωθεν τοῦ ἐρυθροῦ φορέματός τῆς. Ἀφοῦ ἐπὶ τινά ὥραν ἐστάθη ἐξετάζουσα τὴν ἀνήσυχον ἑκφρασιν τῆς ὀψεως τῆς Βανέρ, ἀπήγγειλεν εἰς πρὸς τὴν κόρην τῆς, ζωηρῶς χειρονομῶσα, σωρεῖαν λέξεων ἀκαταλήπτων ἐν αἷς ἐπανειλημμένως ἀνεμίγνυε τὸ ὄνομα τοῦ Νορρή, καὶ τὰ ὀνόματα Ὁράς, Ἀμτὲν καὶ Ἀμεν. Μὲς. Ἐκ τῶν λέξεων αὐτῶν ἡ νεανὺς ἐκπληκτος ἔμαθεν ὅτι τὸ ὄνειρόν τῆς ἦτο δεῖγμα θεῖας πρὸς αὐτὴν εὐνοίας προσερχόμενον ἐκ τῶν μαγικῶν τοῦ σεπτοῦ Φαραῶ Νορρή, ὅτι παρόμοια συνέβησαν εἰς τὰς θυγατέρας τῶν ἱερέων Ὁράς, Ἀμτὲν καὶ Ἀμεν. Μὲς ὡς οἱ ἴδιοι ἐκείνοι εἰς τὴν μητέρα τῶν ἐξεμυστηρέυθησαν, καὶ ὅτι ὥρηναι τὴν τὰς τάχιστα νὰ νυμφευθῇ διότι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων, εἰς ὅσας δὲν ἔπραξαν τὸ αὐτό, αἱ μαγεῖαι τοῦ Φαραῶ ἀπέβησαν πρόξενον μεγάλης βλάβης.

— Τίνα βλάβην ἠδύνατο νὰ μὴ προξενήσουν; — Ὅτε ἐστράφη ἐν' ἀποτείνῃ τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν πρὸς τὴν μητέρα τῆς, εἶχεν ἐκείνη ἐξαφανισθῇ καὶ εἰς τὴν θέσιν τῆς ἴστατο ἀνὴρ ὑπεργήρως, ἔχων τὸ κρανίον ἐξυρισμένον, λευκὴν πρόσθεν γενειάδα μακροτάτην, καὶ φέρων χιτῶνα ἐκ δερμάτων πάνθηρος. Εἶνε ὁ πατὴρ τῆς νεανίδος. Παρέλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καί, ἐγκαταλιπόντες τὸ ἀνδρὸν ἀπῆλθον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας καὶ ἀπέληξαν εἰς τὸν θάλαμον τὸν προσωρισμένον πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων. Ἐκεῖ περιέμενε, μεκασθὺ τριῶν ἢ τεσσάρων γηραιῶν ἱερέων, νέος τις ὑψηλός, ἰσχνός, ὑπόμαυρος, ὁστεώδης, μ' ἐξέχοντα τὰ πλάγια τῆς κατὰ σιγῆς καὶ σκυθρωπὴν τὴν ὄψιν, ἐν ᾧ ἡ σημαντὴν στάσις ἐπὶ τοῦ ἐκ κέδρου ἀνακλίντρο ἀνεπὶ τὸν θεόν Θώθ ἐν τούτοις, μειδίαμα διέστειλε τὰ σοβρὰ τοῦ χεῖλης ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς νεαρᾶς Βανέρ, ἣν γνωρίζει ὅτι τῷ προσρίζουσι διὰ σύζυγον. Καὶ ἡ νεανὺς δὲν θ' ἀρνηθῇ βεβαίως τοῦτο εἰὰν ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους οὓς τῇ εἶπεν ἡ μήτηρ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς.

— Ὁ νεαρὸς Μισρρῆς, εἶπεν εἰς τῶν ἱερέων δεκανίων τῶν νέων, εἶθε καὶ ἐν τῇ Ἀμένθῃ νὰ κριθῇ ἄξιος τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· ἀλλ' ἐν τῷ ἐφημέρῳ τούτῳ βίῳ τῷ ἐξησφάλισε τὴν εὐδαιμονίαν ἡ ἐνωσίς του μετὰ πλάσματος δροσεροῦ ὡς ὁ λωτὸς τοῦ Νεῖλου.

— Μόνον ὅτι εἶνε ἀκόμη γραφεύς, ὑπέλαβεν ὁ Μερμπού. Ἀλλ' ὁ πολυχρόνιος ἡμῶν Φαραῶ, εἰς οὗ τ' ἀνάκτορα ἐργάζεται, τὸν εὐνοεῖ ἰδιαζόντως διὰ τὴν σοφίαν του καί, ἐγγαμον τώρα, θὰ τὸν προγάγῃ βεβαίως εἰς θέσεις καὶ ἀξιώματα ἀσυγκρίτως ὑψηλότερα.»

Ἡ χρεῖρα τῶν γηραιῶν ἱερέων ἐξεργάγη εἰς παταγώδεις ἐπευφημίας... καὶ ὁ φίλος μου συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν. Ὁ ἀρχαιοδίδης του, ὅλως ἀρητιμένης καὶ ἀτενίζων εἰς τὴν ὁροσφῆν, ἐξηκολοῦθε ἐν διαχύσει τὴν μονόλογόν του. Καὶ ὡσεὶ θέτων ἐπισφράγισιν εἰς τοῦ συντρόφου του τὰ ὁράματα, ἀπήγγειλε μετὰ ἄλλων. «Ὁπωσδήποτε, ὁ Φαραῶ Νορρῆς, ὡς καὶ ἡ ἱστορία του ἀναφέρει, εἶχεν ἐγείρει βεβαίως καθ' ἑαυτοῦ τὸ μῖσος τῶν ἱερέων. Πρὸς τοῦτο τί καλλιτέραν ἀπόδειξιν θέλομεν ἐκείνης ἣν μᾶς παρέχει ὁ σαρκοφάγος του; Ὁ σαρκοφάγος του λοιπόν, εὐρέθη κενός· σημεῖον ὅτι οἱ ἐξηρηθεύοντες ἱερεῖς, ἀφαιρέσαντες ἐκείθεν τὴν μουρίαν του τὴν κατεκερματίσαν, ἵνα μὴ μεθέξῃ οὕτω τῆς διοικήσεως τῆς πλάσεως.»